

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Na konanie v civilných veciach v prvom stupni je v zásade príslušný všeobecný súd, ktorým je prioritne okresný súd (§ 12 Civilného sporového poriadku - CSP), výnimočne krajský súd (§ 31 CSP). V niektorých prípadoch je potrebné obrátiť sa na špecializované súdy (pozri odpoveď na otázku č. 3)

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Vecná príslušnosť sa všeobecne chápe ako vymedzenie pôsobnosti na riešenie vecí v prvej inštancii medzi súdmi rôzneho druhu. Ide teda o určenie, či v danej veci majú rozhodovať ako súdy prvého stupňa okresné súdy alebo súdy krajské. Na konanie v civilných veciach v prvom stupni sú prioritne príslušné okresné súdy (§ 12 CSP). V niektorých, zákonom vymedzených veciach rozhodujú ako súdy prvého stupňa, súdy krajské (§ 31 CSP). Základným kritériom na určenie právomoci súdu je povaha veci.

Konanie pred súdom prvého stupňa je základom konania pred súdmi. Každá vec musí byť prejednaná najskôr na súde prvého stupňa. Pre určenie vecne príslušného súdu sú rozhodujúce okolnosti, ktoré existujú v čase začatia konania, teda v deň, keď dôjde žaloba/návrh na súd. Zmena okolností počas konania nemá žiaden vplyv na už raz založenú vecnú príslušnosť.

Danosť vecnej príslušnosti je jednou zo základných procesných podmienok, ktorá sa týka súdu. Jej splnenie skúma súd ex offio v každom štádiu konania a na každom stupni, nie je teda potrebné vzniesť námietku vecnej nepríslušnosti. Ak sa súd domnieva, že nie je vecne príslušný, je povinný postúpiť vec inému vecne príslušnému súdu. Súd o postúpení veci vecne príslušnému súdu upovedomuje žalobcu/navrhovateľa. V prípade, že bola žaloba/návrh už doručená žalovanému/navrhovateľovi, súd je povinný o postúpení veci vecne príslušnému súdu upovedomiť aj žalovaného/navrhovateľa. Spor o vecnú príslušnosť môže nastať jedine medzi okresným a krajským súdom, keďže vecne príslušným na konanie v prvom stupni nemôže byť Najvyšší súd. Spor o vecnú príslušnosť medzi okresným a krajským súdom bude riešiť Najvyšší súd, ktorý je spoločným nadriadeným súdom na rozhodnutie o príslušnosti.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

V rámci sústavy súdov Slovenskej republiky je zaužívaná trojstupňová sústava súdov, a to sústava okresných súdov, krajských súdov a Najvyššieho súdu. Na konanie v civilných veciach v prvom stupni sú prioritne príslušné okresné súdy (§ 12 CSP). V druhom stupni sú na konanie príslušné krajské súdy, teda o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov budú vždy rozhodovať krajské súdy. Výnimkou sú spory z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach, kedy krajské súdy (Krajský súd Bratislava, Krajský súd Banská Bystrica a Krajský súd Košice) v rámci svojich obvodov, rozhodujú ako súdy prvého stupňa (§ 31 CSP).

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Miestna príslušnosť je upravená v Civilnom sporovom poriadku a Civilnom mimosporovom poriadku. Ustanovenia o miestnej príslušnosti určujú, ktorý zo súdov prvého stupňa, teda ktorý konkrétny súd zo všetkých vecne príslušných súdov je miestne príslušný vec prejednať a rozhodnúť. Platná právna úprava rozlišuje všeobecnú miestnu príslušnosť a osobitnú miestnu príslušnosť. Prioritné postavenie má osobitná miestna príslušnosť, podľa ktorej sa prednostne určuje miestna príslušnosť súdu. V prípade, ak príslušnosť nie je takto určená, prichádza do úvahy príslušnosť všeobecná. Miestna príslušnosť sa ďalej rozdeľuje na príslušnosť danú na výber (alternatívnu/fakultatívnu) alebo výlučnú miestnu príslušnosť. Pri miestnej príslušnosti danej na výber, si žalobca môže vybrať, či žalobu podá na všeobecnom súde žalovaného alebo na inom súde uvedenom v CSP. Pri výlučnej miestnej príslušnosti, v ktorej sú taxatívne vymedzené prípady, je miestne príslušný iný súd ako všeobecný súd žalovaného. To znamená, že sa uplatní príslušnosť súdu vždy bez ohľadu na to, či všeobecným súdom žalovaného je iný súd a bez ohľadu na možnosť v konkrétnej veci zvoliť si súd daný na výber.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov**Sporové veci**

Podľa ustanovenia CSP je na konanie v prvom stupni miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak (§ 13 CSP).

Všeobecným súdom fyzickej osoby je súd, v ktorého obvode má fyzická osoba adresu trvalého pobytu (§ 14 CSP).

Všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla (§ 15 ods. 1 CSP). Všeobecným súdom zahraničnej právnickej osoby je súd, v ktorého obvode je v Slovenskej republike umiestnená organizačná zložka zahraničnej právnickej osoby (§ 15 ods. 2 CSP).

Ak všeobecný súd nemožno takto určiť, je všeobecným súdom súd, v ktorého obvode mala fyzická osoba alebo právnická osoba v Slovenskej republike poslednú adresu trvalého pobytu alebo adresu sídla; ak takého súdu niet, je príslušný súd, v ktorého obvode má majetok (§ 16 CSP).

Všeobecným súdom štátu je súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo (§ 17 CSP).

Nesporové veci

V nesporových veciach (§ 3 CMP) je na konanie miestne príslušný súd, o ktorom to tento zákon ustanoví. Ak nie je možné miestnu príslušnosť takto určiť, je na konanie miestne príslušný súd, ktorý je všeobecným súdom navrhovateľa.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla**2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?**

Alternatívna príslušnosť (príslušnosť daná na výber) vyjadruje právo žalobcu, zvoliť si namiesto všeobecného súdu žalovaného, súd príslušný podľa § 19 CSP. Popri všeobecnom súde žalovaného je teda na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode:

- mal žalovaný miesto výkonu práce podľa pracovnej zmluvy,
- nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody,
- je umiestnená organizačná zložka právnickej osoby, ktorá je žalovaným, ak sa spor týka tejto zložky,
- má adresu trvalého pobytu žalobca, ktorý je spotrebiteľom, ak ide o spotrebiteľský spor alebo o konanie v sporoch týkajúcich sa spotrebiteľského rozhodcovského konania,
- má adresu trvalého pobytu, adresu sídla, alebo ak ide o zahraničnú právnickú osobu organizačnú zložku žalobca, ak ide o antidiskriminačný spor.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Výlučná príslušnosť v **sporových veciach** znamená povinnosť žalobcu zvoliť si namiesto všeobecného súdu žalovaného, súd príslušný podľa § 20 CSP. To znamená, že na konanie bude miestne príslušný súd:

- a) v ktorého obvode je nehnuteľnosť, ak sa spor týka vecného práva k nej,
- b) v ktorého obvode prebieha konanie o dedičstve, ak ide o spor v súvislosti s konaním o dedičstve,
- c) na ktorom prebieha exekučné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou tohto konania,
- d) na ktorom prebieha konkurzné konanie alebo reštrukturalizačné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou týchto konaní, okrem sporov o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov,
- e) v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania, ak ide o konanie v sporoch týkajúcich sa rozhodcovského konania okrem spotrebiteľského rozhodcovského konania; ak sa miesto rozhodcovského konania nenachádza na území Slovenskej republiky, na konanie je príslušný súd, v ktorého obvode má žalovaný adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu; ak žalovaný nemá v Slovenskej republike adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu, na konanie je príslušný súd, v ktorého obvode má žalobca adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu.

Výlučná príslušnosť v **nesporových veciach** znamená, že namiesto všeobecného súdu je príslušný súd:

Na konanie o **rozvod manželstva** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode mali manželia posledné spoločné bydlisko, ak v obvode tohto súdu má bydlisko aspoň jeden z nich. Inak je miestne príslušný všeobecný súd toho manžela, ktorý návrh nepodal. Ak takto príslušnosť súdu nemožno určiť, je príslušný všeobecný súd navrhovateľa (§ 92 CMP).

Na konanie o **určenie neplatnosti** alebo o určenie **neexistencie manželstva** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode mali manželia posledné spoločné bydlisko, ak v obvode tohto súdu má bydlisko aspoň jeden z nich. Inak je miestne príslušný všeobecný súd toho manžela, ktorý návrh nepodal. Ak takto príslušnosť súdu nemožno určiť, je príslušný všeobecný súd jedného z manželov (§ 101 CMP).

Na konanie vo veciach **starostlivosti súdu o maloletých** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom (§ 112 ods. 1 CMP).

Na konanie vo veciach **osvojenia** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má dieťa v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom. Ak takého súdu niet, je na konanie príslušný súd, v ktorého obvode sa dieťa zdržuje (§ 136 CMP).

Na konanie o **spôsobilosti na právne úkony** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má bydlisko ten, o koho spôsobilosti sa koná (§ 232 CMP).

Na konanie o **prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode je toto zdravotnícke zariadenie (§ 252 CMP).

Na konanie o **ustanovení opatrovníka** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má fyzická osoba bydlisko; ak takýto súd nie je, súd, v ktorého obvode má fyzická osoba majetok (§ 273 CMP).

Na konanie o **vyhlásenie za mŕtveho** je miestne príslušný všeobecný súd toho, kto má byť vyhlásený za mŕtveho (§ 220 CMP).

Na konanie o **dedičstve** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode

- a) mal poručiteľ v čase smrti adresu trvalého pobytu,
- b) sa nachádza majetok poručiteľa, ak nie je daná príslušnosť podľa písmena a),
- c) poručiteľ zomrel, ak nie je daná príslušnosť podľa písmena a) alebo písmena b) (§ 158 CMP).

Na dodatočné konanie o dedičstve je miestne príslušný súd, na ktorom bolo konanie o dedičstve skončené (§ 159 CMP).

Ak je v súvislosti s konaním o dedičstve potrebné schváliť právny úkon maloletého dediča súdom, je na schválenie právneho úkonu príslušný súd konajúci o dedičstve (§ 160 ods. 1 CMP).

Na konanie vo veciach **notárskych úschov** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má sídlo notár, ktorý má peniaze, veci alebo cenné papiere v úschove (§ 334 CMP).

Na konanie o **umorenie cenného papiera vystaveného bankou alebo pobočkou zahraničnej banky** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má banka alebo pobočka zahraničnej banky adresu sídla. Inak je na konanie o umorenie listiny miestne príslušný všeobecný súd navrhovateľa. Ak navrhovateľ nemá v Slovenskej republike všeobecný súd, je miestne príslušný súd, v ktorého obvode je platobné miesto (§ 311 CMP).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Nie.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Príslušnosť špecializovaných súdov je upravená v § 22 – 33 CMP, konkrétne ide o špecializované súdy príslušné pre:

- a) zmenkové a šekové spory,
- b) pracovnoprávne spory,
- c) konkurzné a reštrukturalizačné konanie
- d) spory z priemyselného vlastníctva,
- e) spory z nekalého súťažného konania a v autorskoprávnych sporoch,
- f) spory z hospodárskej súťaže,
- g) spory týkajúce sa rozhodcovského konania,
- h) spory z burzových obchodov,
- i) spory určenia neplatnosti zmluvy, koncesnej zmluvy na práce alebo rámcovej dohody,
- j) spory z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach,
- k) spory o náhradu jadrovej škody
- l) veci ochranného opatrenia v občianskych veciach, ktoré bolo nariadené v inom členskom štáte EÚ

Posledná aktualizácia: 14/01/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.